

Optimalno osiguranje

Socijalna sigurnost u Austriji

wirtschaftsmuseum

2013

Informacija Austrijskog muzeja za društvo i ekonomiju
izrađena za Glavni savez austrijskih socijalnih
osiguravajućih društava.

www.sozialversicherung.at

Austrijsko socijalno osiguranje nudi odgovornu zaštitu u slučaju bolesti, starosti i nezgoda na poslu po meri osiguranika. Ono u velikoj meri utiče na socijalni mir, blagostanje i demokratsku strukturu u Austriji. Garantuje socijalnu sigurnost u Austriji. Što se tiče kvaliteta života i zdravstvenog sistema Austrija na internacionalnom nivou zauzima jedno od vodećih mesta.

Zdravstveno osiguranje pre svega snosi troškove za medicinske usluge bez obzira na visinu uplaćenih doprinosa. Penziono osiguranje pomaže pri očuvanju životnog standarda tokom penzije. Osiguranje za slučaj nesreće sprečava nezgode na radu i bolesti koje nastaju od posledica rada te snosi troškove lečenja. Usluge se finansiraju iz doprinosa od strane osiguranika kao i od strane poslodavaca, a tokom penzije se usluge delimično nadoknađuju iz poreskih sredstava.

Pridajemo veliku važnost zdravstvenoj preventivi i razumevanju zdravog načina života. Cilj je poticanje stvaranja svesti o zdravom načinu ophođenja vlastitim telom kako na radnom mestu tako i tokom slobodnog vremena. Od važnosti su nam poboljšanje uslova rada kako bi se sprečile nezgode na radnom mestu, bolesti vezane uz posledice rada kao i prevremeni prekid radnog veka i rehabilitacija.

Brošura Vam nudi sažet pregled sistema, principa i organizacije.

dr. Hans Jörg Schelling
Predsedavajući saveza
Glavni savez austrijskih socijalnih osiguravajućih društava

© Vlasnik medija i izdavač: Austrijski muzej za društvo i ekonomiju,
Vogelsangasse 36, 1050 Wien, tel. 01/545 25 51, faks. 01/545 25 51-55,
e-mail: wirtschaftsmuseum@oegwm.ac.at, internet: <http://www.wirtschaftsmuseum.at>
Izrađeno za Glavni savez austrijskih socijalnih osiguravajućih društava.
Kundmannngasse 21, 1030 Wien, tel. 01/711 32-1120, faks 01/711 32-3785,
e-mail: presse@hvb.sozvers.at, internet: <http://www.sozialversicherung.at>

Revidirano izdanje 2013 godine

Mreža socijalne sigurnosti

Socijalna država garantuje sigurnost svakog pojedinca. Socijalna mreža osigurava medicinsku brigu, rehabilitaciju i osiguranje u starijem dobu kao i u slučajevima nezgode.

SOCIJALNO OSIGURANJE OBUHVATA

Zdravstveno osiguranje
Osiguranje od posledica nezgode
Penziono osiguranje

Socijalno osiguranje u užem smislu

Socijalno osiguranje u širem smislu

Osiguranje tokom nezaposlenosti

Obavezno osiguranje

Naknade u slučaju ispunjenja uslova za ostvarivanje prava
Finansiranje pretežno **iz doprinosa**

SOCIJALNO ZBRINJAVANJE STANOVNIŠTVA

Zaštita pripadnika vojske, zaštita žrtava rata, briga za žrtve, ...

Podrška porodici i državna podrška određenim kategorijama osoba

Naknade u slučaju ispunjenja uslova za ostvarivanje prava

Finansiranje pretežno iz opštih **poreza**

SOCIJALNO ZBRINJAVANJE/ MINIMALNA NAKNADA ZA ŽIVOTNE POTREBE

Pomoć za invalide
Smeštaj u domove penzionera i stacionare, novčane pomoći,...

“Poslednja karika” u lancu socijalne sigurnosti

Osiguranje finasijske pomoći za minimalnu egzistenciju

Finansiranje iz opštih **poreza**

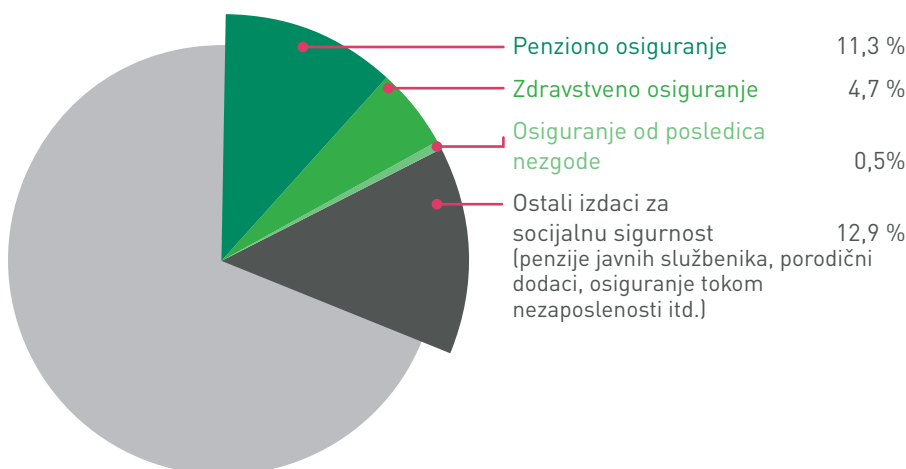
Socijalno osiguranje čini važan stub saradnje našeg savremenog društva, a koreni organizacije dosežu jednim delom sve do srednjeg veka.

GLAVNI SAVEZ AUSTRIJSKIH SOCIJALNIH OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA

PENZIONO OSIGURANJE	ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	OSIGURANJE OD POSLEDICA NEZGODE
Zavod za penziono osiguranje	9 Pokrajinskih fondova za zdravstveno osiguranje	6 Fondova za zdravstveno osiguranje u preduzećima
Osiguravajući zavod za trgovinu i industriju		Zavod za opšte osiguranje od posledica nezgode
Osiguravajući zavod za poljoprivrednike		
Osiguravajući zavod za železnice i rudarstvo		
Osiguravajući zavod za austrijske javne beležnike	Osiguravajući zavod za zaposlene u javnim službama	

ODNOS IZDATAKA ZA SOCIJALNU SIGURNOST PREMA BRUTO DOMAĆEM PROIZVODU U 2011. GODINI

Izdaci za socijalnu sigurnost: 88,3 milijardi € = 29,4 % BDP-a

Samoupravljanje u Austriji

Samoupravljanje u ovom smislu znači, da država određene odgovornosti javnih službi prenosi na određene grupe ljudi, koje su neposredno pogođene.

U AUSTRIJI POSTOJI VIŠE OBLIKA TE VRSTE SAMOUPRAVLJANJA

Samoupravljanje u profesionalnim zakonskim interesnim zajednicama kao što su

npr.
Komore udruženja
radnika, privrednika,
poljoprivrednika, lekara i
apotekara

Teritorijalno
samoupravljanje u
opštinama

Samoupravljanje u
socijalnom osiguranju

SAMOUPRAVLJANJE U SOCIJALNOM OSIGURANJU OSIGURAVA:

- **Nezavisnost** od državne administracije
- **Učestvovanje** važnih društvenih snaga
- **Demokratsko** upravljanje blisko korisnicima
- **Nebirokratsku** i jeftinu organizaciju
- **Jačanje** osećaja solidarnosti
- **Rasterećenje** i decentralizaciju državne uprave

Austrijski sistem socijalnog osiguranja je od samog svog osnivanja u drugoj polovini 19. veka organizovan po načelu samoupravljanja: predstavnici osiguranih osoba i poslodavci zajedno vode poslove socijalnog osiguranja. Država ima pravo nadzora.

Solidarnost

! Solidarnost je čin svesne ljudskosti koji počiva na saznanju da su sva ljudska bića zavisna jedna od drugih.

SOLIDARNOST MEĐU PRIJATELJIMA

- neformalna
- lična
- jednostavna
- osećajna
- celovita

SOLIDARNOST MEĐU STRANCIMA

- institucionalizovana
- društvena
- kompleksna
- neutralna
- specijalizovana

SOCIJALNA PRAVDA

BLAGOSTANJE

SOLIDARNOST

SLOBODA

TEMELJ SOCIJALNOG OSIGURANJA JE SOLIDARNOST

- **Na strani uplate doprinosa** ostvaruje se solidarnost onih koji zarađuju više u odnosu na one koji zarađuju vrlo malo.
- **Na strani korišćenja usluga** ostvaruje se solidarnost onih kojima zaštita nije potrebna u odnosu na one kojima je ona potrebna.
- **Na temelju socijalne solidarnosti** mnogi članovi porodice su besplatno uključeni u sistem socijalnog osiguranja.
- **U okviru penzionog osiguranja** ostvaruje se solidarnost zaposlenih u odnosu na penzionere = generacijska solidarnost.
- **Poslodavci i zaposleni** zajednički doprinose finansiranju sistema.

Obavezno osiguranje

Tipično obeležje austrijskog socijalnog osiguranja je obavezno osiguranje. Ono u sistem socijalnog osiguranja uključuje gotovo sve zaposlene.

**ZAPOSLENE OSOBE moraju sklopiti
OBAVEZNO OSIGURANJE koje pruža
OSIGURAVAJUĆU ZAŠTITU.**

OBAVEZNO OSIGURANJE ZNAČI SLEDEĆE:

- **Osiguravajući odnos** zasniva se na temelju zakona.
- **Osiguravajuća zaštita** nastupa odmah nakon početka osiguranja bez čekanja (obaveza prihvatanja osiguranja i u slučajevima prethodnih teških bolesti, ...).
- **Vrlo veliki broj osiguranih osoba** jamči najpovoljniju raspodelu rizika.
- Određeni bliski srodnici su takođe **osigurani bez plaćanja doprinosa**.
- **Visina doprinosa** ne zavisi o individualnom riziku.
- **Velika zajednica osiguranika** jača položaj za pregovore socijalnog osiguranja sa partnerima koji pružaju usluge (lekarima, apotekarima, ...)

OBAVEZA SKLAPANJA OSIGURANJA ZNAČI SLEDEĆE:

- **Svako** se sam mora pobrinuti da sklopi neko osiguranje.
- **Postoji mogućnost izbora rizika** između rizičnih i manje rizičnih osoba (nema obaveze sklapanja ugovora o osiguranju).
- **Veće** ili dodatne premije za žene, decu i hronične bolesnike.
- **Veći troškovi administracije**.

Bez izbora rizika

Medicinske usluge stoje na raspolaganju svim korisnicima socijalnog osiguranja bez obzira na njihov lični rizik.

SOCIJALNO OSIGURANJE

ne sme odbiti zasnivanje osiguravajućeg odnosa koji je dužno sklopiti **prema zakonu**.

Socijalno osiguranje **ne sme** nikoga odbiti zbog **povećanog rizika** (npr. bolesnici s AIDS-om, teški invalidi,)

PRIVATNA OSIGURANJA

mogu odbiti **visoke rizike** (npr. visokorizične profesije, starost, prethodne, bolesti, ...)

Privatna osiguravajuća društva redovno **ugovaraju odbijanje pružanja usluga** pod određenim okolnostima (npr. kašnjenje u plaćanju premije).

Socijalno osiguranje ni kod plaćanja doprinosa a ni kod pružanja usluga ne pravi nikakve razlike među osiguranicima, tj. da li oni zarađuju mnogo ili malo, da li su muškog ili ženskog pola, da li su mladi ili stari, da li boluju od hroničnih bolesti, da li su potpuno zdravi.

Privatna osiguranja u pravilu imaju karakteristike dodatnih osiguranja za određene usluge (npr. posebne usluge u bolnici, dodatna penzija).

Neprofitni sistem

Socijalno osiguranje je zakonski obavezno da sredstvima doprinosa upravlja svrsishodno i štedljivo te je primarno okrenuto socijalnim ciljevima a ne tržišnoj ekonomiji.

TROŠKOVI ADMINISTRACIJE U POSTOCIMA CELOKUPNIH TROŠKOVA

Celokupno socijalno osiguranje u
Austriji u 2011. godini

2,1%

Privatna osiguranja u Austriji
(bez troškova propagande)

6,1%

Privatna osiguranja u Austriji
(s troškovima propagande)

15–30%

Socijalno osiguranje pruža **visoko vredne usluge svim osiguranim osobama**. Od svakih 100,- € doprinosa potroši se 97,9 € za usluge osiguranim osobama.

POSTUPAK REDISTRIBUCIJE

Zakonske penzije finansiraju se postupkom redistribucije. To znači **da se isplaćene penzije najvećim delom finansiraju iz uplaćenih doprinosa zaposlenih**.

Ta sredstva se dopunjuju doprinosom države iz prikupljenih poreza.

- **nema** investicionih i inflacijskih rizika
- **brzo** i ekonomično prikupljanje doprinosa
- **jačanje** osećaja solidarnosti
- **mali** administrativni troškovi

POSTUPAK KAPITALIZACIJE

Postupak kapitalizacije znači **da svako mora uštedeti vlastitu penziju**.

Ovu mogućnost treba prvenstveno smatrati dopunom državnog penzionog sistema kojom se kompenzuju gubici zarade u starijem dobu.

- **svako** štedi za svoju vlastitu penziju
- različiti nivoi **premija** i usluga
- **investicije** i inflacijski rizici
- **veći** administrativni troškovi

Socijalno osiguranje u Austriji sa svoje tri grane (zdravstveno osiguranje, osiguranje od posledica nezgode, penziono osiguranje) pruža sveobuhvatnu zaštitu. Gotovo celokupno stanovništvo Austrije je obuhvaćeno barem jednom granom austrijskog socijalnog osiguranja.

TRI GRANE SOCIJALNOG OSIGURANJA U AUSTRIJI:

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE
za slučaj bolesti, trudnoće i porođaja
za oko 8,4 miliona ljudi

OSIGURANJE OD POSLEDICA NEZGODE
za slučaj nezgoda na radu i profesionalnih bolesti za oko 6,1 miliona ljudi

PENZIONO OSIGURANJE
za lične i porodične penzije te za slučaj invalidnosti
za oko 5,8 miliona ljudi

 2 miliona ljudi

      8,4 mil.

     6,1 mil.

     5,8 mil.

PRIHODI socijalnog osiguranja 2011. g

Doprinosi osiguranih
osoba i poslodavaca
oko 40,0 milijardi €

Ostali prihodi
oko 10,5 milijardi €

RASHODI socijalnog osiguranja 2011. g.

Zdravstveno osiguranje
oko 14,7 milijardi €

Osiguranje od posledica
nezgode oko 1,4 milijardi €

Penziono osiguranje
oko 34,1 milijardi €

PRIMER:

Doprinosi države, uglavnom za period osiguranja za koji se ne placaju doprinosi za penziono osiguranje (oko 6,6 milijardi €)

Nadoknada troškova dodatka za izjednačavanje u sistemu penzionog osiguranja (oko 1,0 milijarda €)

Participacije osiguranika (oko 0,1 milijarda €)

Povraćaj troškova za naknade u trudnoći i nakon porođaja (oko 0,3 milijarde €)

Sigurnost u starijem životnom dobu

Oko 3,6 miliona zaposlenih osoba obuhvaćeno je sistemom penzionog osiguranja. Mesečno se isplaćuje oko 2,2 miliona penzija. Socijalno penziono osiguranje je u Austriji najznačajnije osiguranje za starije životno doba jer osigurava zadržavanje primerenog životnog standarda i nakon prestanka aktivnog privređivanja.

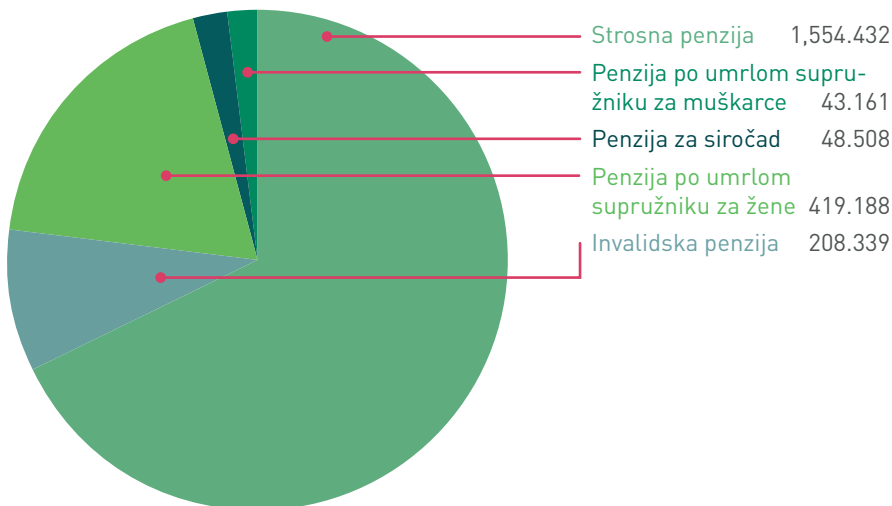
SOCIJALNO PENZIONO OSIGURANJE OBUHVATA:

- **Starosnu penziju**
- **Prevremenu** starosnu penziju nakon dugog vremena osiguranja u slučaju nezaposlenosti (penziju sa kliznom skalom)
- **Penziju za radnike na teskim poslovima**
- **Porodičnu penziju**
- **Mere rehabilitacije**
- **Zdravstvenu preventivu**

Pravo na penziju zavisi od toga koliko je dugo neka osoba bila osigurana, zatim od osnovice za obračun penzije, a kod starosne penzije zavisi od starosne dobi.)

PREGLED PENZIJA PO VRSTI

(sve penzije sa decembrom 2012: 2,273.628)

Dugoročno finansiranje

Sve duži životni vek i niske stope nataliteta menjaju starosni sastav stanovništva. Sa time povezani izazovi za sistem penzionog osiguranja mogu se savladati ako se pravovremenim reformama sprovedu odgovarajuća prilagođavanja u skladu s promenjenim demografskim strukturama.

PROMENA ODNOSA

školoвање - rad - penzija

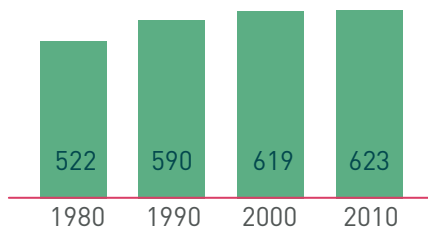

Broj penzionera u % celokupnog stanovništva

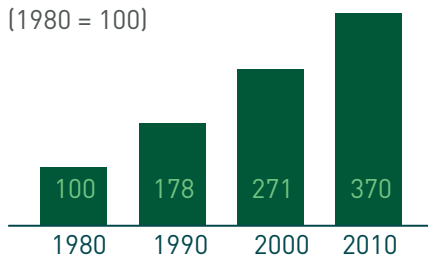
RAZVOJ STOPE OPTEREĆENJA PENZIJAMA

(broj penzija na 1.000 zaposlenih).

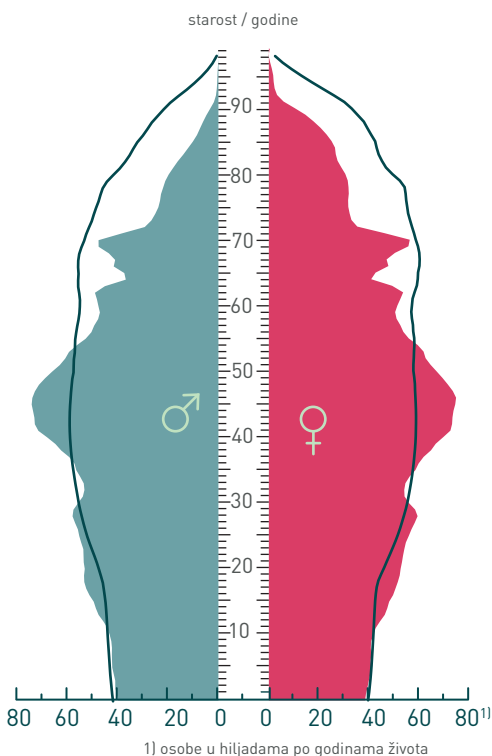

RAZVOJ BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA

(1980 = 100)

PIRAMIDA POPULACIJE 2010. I PROGNOZA 2060

Socijalno osiguranje od posledica nezgode

Sigurnost za slučaj nezgode na radu

! Broj osoba osiguranih od posledica nezgode iznosio je u 2011. godini prosečno 6,1 miliona ljudi. Osiguranje u slučaju nesreće pokriva se od doprinosa poslodavca u visini od 95,7%, a 4,3% preko ostalih primanja (savezni i porodični fondovi za izjednačavanje finansijskih opterećenja)

SOCIJALNO OSIGURANJE OD POSLEDICA NEZGODE OBUHVATA:

- **Sprečavanje** nezgoda na radu i profesionalnih bolesti
- **Medicinu rada**
- **Lečenje od posledica nezgoda**
- **Rehabilitaciju**
- **Naknade** zbog nezgoda na radu ili profesionalnih bolesti, npr. invalidske penzije, naknade članovima porodice pokojnika, naknade za gubitak samostalnosti.

! ZAŠTITA ŠKOLSKE DECE I STUDENATA

Od 1977. godine su školska deca i studenti uključeni u sistem osiguranja od posledica nezgode. Nezgode koje su povezane sa školovanjem pokrivene su socijalnim osiguranjem od posledica nezgode. To su npr. nezgode na putu do škole ili kuće, nezgode prilikom učestvovanja u nastavi, na školskim izletima ili kursevima skijanja.

Da bi se mogle koristiti usluge osiguranja, nezgode treba prijaviti osiguranju. Uprava škole je po zakonu obavezna da prijavi takve nezgode. Osigurana školska deca i studenti ne plaćaju doprinose. Finansiranje tog osiguranja se vrši iz opštih prihoda od doprinosa te iz porodičnog fonda.

! PRIMER:

Neki učenik je prilikom kursa skijanja zadobio komplikovan prelom noge te je helikopterom prevezen u bolnicu. Zatim je usledilo 14-dnevno lečenje u bolnici a nakon toga boravak od 21 dan u centru za rehabilitaciju.

Ukupni troškovi su iznosili cca 16.600 €.

Zaštita u slučaju bolesti

Danas je u Austriji oko 8,4 miliona ljudi, odn. 99,9 % stanovništva obuhvaćeno socijalnim zdravstvenim osiguranjem.

SOCIJALNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE POKRIVA SLEDEĆE:

- **Preventiva**
 - dnevnik pregleda za majku i dete (majka-dete-pasoš)
 - pregledi mladih
 - preventivni pregledi
 - mere za unapređivanje zdravlja
- **Bolest**
 - lekarska terapija i lečenje zuba
 - bolničko lečenje
 - lekovi
 - nega bolesnika u kući
 - psihoterapija
 - dijagnostika od strane kliničkih psihologa
 - medicinska rehabilitacija
 - ergoterapija
 - naknada za bolovanje
 - povraćaj troškova (npr. za izabranog lekara)
 - participacija za troškove (npr. za zubne proteze)
- **Pomoćna** medicinska sredstva (npr. ortopedski ulošci) i pomoćna sredstva za invalide (npr. invalidska kolica)
- **Trudnoća i porođaj**
 - boravak u bolnici
 - naknada za porođilje

PRIMERI TROŠKOVA OPERACIJE

(bez troškova nege, rehabilitacije, naknade za bolovanje, ...)

OPERACIJA SLEPOG CREVA	€ 880,-
OPERACIJA KUKA	€ 6.130,-
OPERACIJA SRČANOG ZALISKA	€ 11.440,-

Uz mesečni doprinos od prosečno 81,-€, osigurane osobe i njihovi članovi porodice uživaju obimnu zaštitu (lečenje kod lekara opšte prakse, lečenje u bolnici, ...)

Oko 25 % osoba obuhvaćenih ovom zaštitom su članovi porodice koji su osigurani bez plaćanja doprinosa.

Ostvarivanje prava

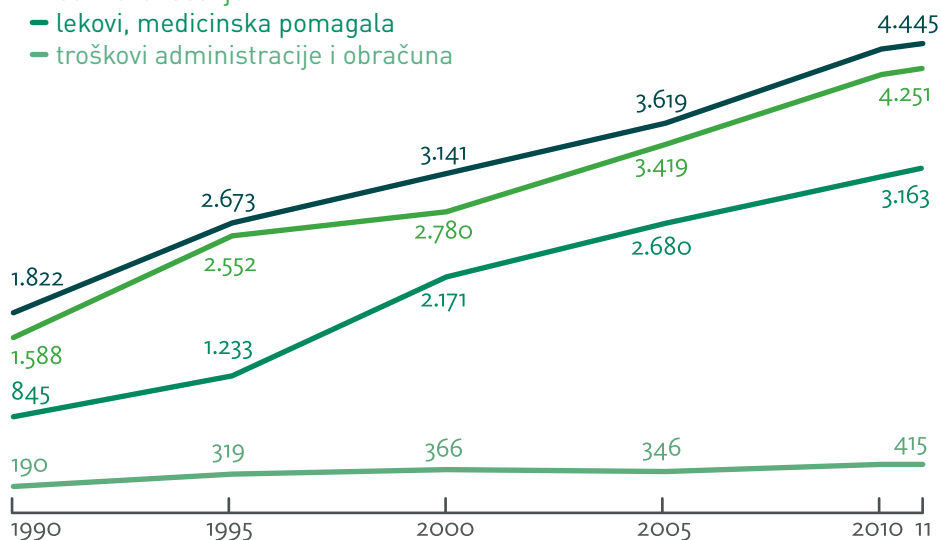
Pomoću e-kartice mogu se bez gotovinskog plaćanja koristiti lekarske usluge - za koje bi u suprotnom trebalo platiti često prilično visoke račune. To se načelno zove princip indirektne naplate usluga.

- ➔ **Nosioci zdravstvenog osiguranja** sklapaju ugovore s lekarima i ostalim ugovornim partnerima (apotekari, fizioterapeuti, ...).
- ➔ **Lekari koji imaju ugovor sa osiguravajućim društvom** su obavezni da leče bolesnike na osnovu e-kartice. Svoje usluge zatim obračunavaju direktno zdravstvenom osiguranju.
- ➔ **Većina osiguranih** osoba plaća naknadu za uslugu 10,- € godišnje, a zaposleni u javnim službama i samostalni preduzetnici plaćaju participaciju od 20 % lekarskog honorara. Postoji i niz raznih mogućnosti za oslobađanje od participacije.
- ➔ **Princip indirektne naplate usluga** osigurava jednostavan i nebirokratski pristup medicinskim uslugama.

NAJVIŠI IZDACI SOCIJALNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

(1990 – 2011 u milionima €):

- lekarska pomoć, stomatološki tretman
- bolničko lečenje
- lekovi, medicinska pomagala
- troškovi administracije i obračuna

Socijalno osiguranje
na internetu

WWW.sozialversicherung.at

Socijalno osiguranje od sada i na internetu! Tim putem korisnici mogu brzo i jednostavno stupiti u kontakt sa svojim osiguranjem. "Elektronsko socijalno osiguranje" predstavlja modernu inicijativu svih nosilaca socijalnog osiguranja u Austriji. Pristup preko interneta bi trebalo da olakša kontakte s građanima.

ESV - ELEKTRONSKO SOCIJALNO OSIGURANJE

- **Informacije** o zdravstvenom osiguranju, osiguranju od posledica nezgode i penzionom osiguranju
- **Formulari** i brošure za "skidanje" sa interneta
- **Izvod podataka o osiguranju**, upit o statusu osiguranja
- **Aktuelni grafički prikazi** austrijskog socijalnog osiguranja
- **Saveti** o zdravlju
- **Kviz** o socijalnom osiguranju i zdravlju
- Mogućnosti **povratnih informacija**
- **Izvodi** (penzioni račun)

E-MEDIKACIJA: JEDNOSTAVNO, SIGURNO

U elektronskoj formi obuhvaćeni su lekovi prepisani od strene lekara, odnosno lekovi koji su izdati bez recepta od strane apotekara. Na ovaj način se lakše mogu proveriti i pre samog prepisivanja određenog leka razmotriti međusobna željena i neželjena dejstva leka. Apotekar može takođe prilikom izdavanja leka bez recepta videti da li se isti podnosi sa drugim lekovima koji se koriste.

- **Svi aktivni sastojci** prepisanih i izdatih lekova **su usklađeni**.
- **Ispisom ličnog pregleda lekova** omogućen je brz i jednostavan pregled svih lekova koji se trenutno koriste.
- Lekar odnosno apotekar može sa većom sigurnošću prepoznati **moguća interaktivna dejstva**.
- **E-card** je ključ koji omogućuje pristup **bezbedno čuvanim podacima o lekovima**.
- Ovo je zajednički projekat u kom svi **važni činioci** svojim iskustvom i **stručnošću doprinose** zdravstvenom sistemu.

Više informacija potražite na:

www.gesundheit.gv.at i **www.chipkarte.at**